

ZILLEGHEM

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

32ste jaargang nr. 3

juli - augustus - september 2011

verantw. uitg. B. Denys, Klaprozenlaan 13, 8210 Loppem

ZILLEGHEM

Handelingen van de Kring
voor Heemkunde en Geschiedenis
'Pastoor Ronse'

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

INHOUD

- Danny Everaert
Paul Sevenhandt, missionaris en predikant (deel 2) p. 83
- Bertrand Denys
*Uit het archief van Frederik Ronse, pastoor van Zedelgem
(1910-1934)* p. 107
Activiteiten van het najaar 2011 p. 117
Nieuwe uitgaven p. 119

juli - augustus - september 2011 – 32ste jaargang nr. 3

Redactie en bestuur:

Bertrand Denys, Klaprozenlaan 13, 8210 Loppem
Patrick Arnou, B. J. Lievensstraat 12, 8210 Zedelgem
Géry Cappon, Patrijzenhoek 9, 8210 Zedelgem
Willy Casier, Wildebeekstraat 23, 8211 Aartrijke
Johan Braet, Wantestraat 136, 8310 Assebroek
Paul Vandenbussche, Guido Gezellelaan 44, 8210 Loppem
Johan Verplancke, Torhoutsesteenweg 396, 8210 Veldegem
Noël Denolf, Snellegemsestraat 118, 8210 Zedelgem
André Vanhevel, Belledreef 4, 8210 Veldegem

Website: www.bloggen.be/heemkundezedelgem

Lidmaatschap: € 10,00

Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27
Heemkundige Kring 'Pastoor Ronse' Zedelgem

Secretariaat:

Willy Casier, Wildebeekstraat 23, 8211 Aartrijke
Tel.: 0475-648116 willy.casier@gmail.com

Abonnementen:

P. Arnou, B. J. Lievensstraat 12, 8210 Zedelgem
Tel.: 050 / 20 98 58 – Fax: 050 / 20 95 01

Studies verschijnen in 'Zilleghem' of uittreksels daarvan, mogen niet gebruikt noch aangehaald worden zonder te verwijzen naar dit tijdschrift en de auteur.

Iedere auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikels.

Illustratie op de cover: *groep jongemannen bij het café St.-Joseph (Berkenhagestraat), onder wie Leon Deketelaere. (foto Walter Deketelaere)*

**Paul Sevenhandt,
missionaris en predikant
(27 dec. 1912 – 7 mei 1985)**

(Deel II)

Danny Everaert

Missionaris...schoolinspecteur

Een nieuweling-missionaris moet kennis maken met de inlandse gebruiken en vooral zwoegen op de moeilijke Afrikaanse streektaal. Ondertussen geeft Pater Paul les in het Frans aan Congolese onderwijzers en krijgt al spoedig de taak van inspecteur van het onderwijs voor het vicariaat van Matadi (bisdom met hulpbischop). Hij bezoekt te voet de missiescholen (meestal lager onderwijs) tot diep in de brousse. Soms is hij dagen aan een stuk op stap. Een maand van zijn tijd moet hij jaarlijks besteden aan een uitgebreid officieel rapport over de onderwijsinspanning van de missie, want van dat rapport hangt de staatssubsidie af.

Na acht jaar, in 1948, krijgt de missionaris een aanval van hematurie, een gevaarlijke tropische aandoening van de urinewegen met bloedverlies. De verzorging in het ziekenhuis van Thysville (nu Mbanza Ngungu) is uitstekend en zijn kloek gestel overwint de ziekte vrij snel. Niettemin raden de geneesheren voor een volledig herstel een tijdelijke terugkeer aan naar België. Vertrek van de boot in Matadi is voorzien voor 21 november en na een achttiendaagse zeereis staat de missionaris op 9 december 1948 in de haven van Antwerpen ... waar hij ... na bijna 9 jaar zijn achtergelaten koffers van 1940 intact terugvindt.

Fig.11. Missionaris Paul Sevenhandt op tocht in Congo.

De familie en Loppem

Na een controle in het instituut voor tropische ziekten in Antwerpen is Paul vanaf 3 januari 1949 in het klooster van de redemptoristen in Roeselare en kan hij op bezoek naar Loppem. Vader en moeder (allebei van 1886), nu 63 jaar oud, kijken ontroerd en trots naar de zoon die ze sinds zijn veertiende nooit langer dan een korte vakantie bij zich in huis hebben gehad. Paul gaat op bezoek bij zijn zusters. De aanwinsten van de familie, die hij enkel van het briefpapier kende, ziet hij nu in levende lijve. Bij Marie is er het zoontje Jan Van Swalm (geboren in juni 46) met wie hij enkele jaren later een pijnlijk drama zal meemaken. In het gezin van zijn oudste zus Clementine met Willy Eeckeman (die na zijn belevenissen aan het Albertkanaal en na twee en een

halve maand krijgsgevangenschap in Duitsland, heelhuids uit de oorlog was teruggekeerd) zijn er vier nieuwe gezichtjes: Paul (1940), Wies (1941), Ann (1942) en Jan (1945). 'Nonkel pater' verschijnt er in het huis Eeckeman aan de Arsenaalstraat te Brugge met de wilde baard van een broussepater en met een donderende stem die de woning vult van voordeur tot zolder. Voor dat naderend onweer verstoppen zich de twee meisjes de eerste keer in een kleerkast! Meer nieuws nog... In elk van de gezinnen van zijn twee zusters wordt weer een baby verwacht. 'Nonkel Pater' zal in juli moeten demonstreren dat hij zijn doopliturgie nog kent.

"Na enkele weken rust," schrijft de kloosterkroniek, "kan hij zich wijden aan de bezigheid ... die de dagen van een missionaris op verlof gewoonlijk vullen: het samenbrengen van een serieus sommetje dat zijn apostolaat moet spijzen."

Een serieus sommetje

Hoe het samenbrengen van dat "serieus sommetje" te Loppem in zijn werk ging, is uitvoerig gedocumenteerd. Begin 1949 wordt de jeugd op pad gestuurd om 'lotjes' te verkopen voor een tombola ten voordele van het missiewerk van Pater Sevenhandt in Belgisch Congo. De trekking van de winnende loten wordt op paasmaandag 18 april een feest met in de rand het optreden van 't Zingend Vuurgeboomte (zangkoor!), de B.J.B.-meisjes, de K.A.J., de B.J.B.-jongens, de meisjesschool en de jongensschool. In zijn *liber memorialis* (parochiaal gedenkboek) verklapt de pastoor dat de tombola 20.000 fr. heeft opgebracht.

Aan het einde van de zomer nadert het vertrek van pater Paul naar zijn missie. Op 14 augustus houdt hij in elk van de drie zondagsmissen een ontroerend afscheidssermoen en loopt dan dynamisch-gejaagd door de kerk voor een laatste omhaling. Trots

GEMEENTE LOPPEM

Op Tweede Paasdag 18 April 1949

GROTE MISSIE-AVOND

met trekking van de Missietombola

ten voordele van het Missiewerk van
E. P. P. Sevenhandt in Belgisch Congo

met de medewerking van het Zangkoor " 't Zingende Vuurge-
boomte ", de B. J. B.-meisjes, de K. A. J., de B. J. B.-jongens, de
Meisjesschool en de Jongensschool.

PROGRAMMA :

1. Uiteenzetting over de tombola.
2. Optreden van de Meisjesschool met « De Kabouters » en « De Vier Jaargetijden ».
3. Optreden van de B. J. B.-meisjes met « Offerleven ».
4. Trekking van de eerste 50 loten van de tombola.
5. Optreden van de K. A. J. met Bella bella Marie, Sancta Lucia, een tweespraak en een tweezang.
6. Optreden van de B. J. B.-jongens met « St Antonius en zijn zwijntje ».
7. Tweede trekking van de tombola.
8. Optreden van de Jongensschool met een Ballet.
9. Optreden van het Zangkoor « 't Zingende Vuurgeboomte » met « Die Lorelei » en « De Lenteklokjes ».
10. Laatste trekking van de tombola.
11. Slotwoord door E. P. P. Sevenhandt.

De winnende nummers van de tombola zullen uitgeplakt worden bij Raoul De Knock, Valère Naessens, Heydelberg, bij Prudent Braet, Pierlapon, bij August Steen, Heijlbergstraat, bij Etienne De Wispelaere, Steenbruggestraat.

Zij zullen eveneens verschijnen in het Parochieblad.

De prijzen mogen afgehaald worden bij Raoul De Knock uiterlijk tot 15 Mei 1949

GEMEENTE LOPPEM

Op Tweede Paasdag 18 April 1949

GROTE MISSIE-AVOND

met trekking van de Missietombola

ten voordele van het Missiewerk van

E. P. P. Sevenhandt in Belgisch Congo

met de medewerking van het Zangkoor " 't Zingende Vuurge-boomte ", de B. J. B.-meisjes, de K. A. J., de B. J. B.-jongens, de

Meisjesschool en de Jongensschool.

Fig. 12 en 13. Programma's van de missie-avond t.v.v. het werk van pater Sevenhandt in Congo (19 april 1949).

meldt de pastoor: de omhaling bracht op: in de 1ste mis: 1.184,65, in de 2de: 2.426,75, in de hoogmis: 1.213,60: te samen 4.825 fr. (Correct uitgerekend tot op de centiem!). Zijn besluit: 'Eerw. Pater is zeer tevreden over de menigvuldige blijken van sympathie, hem door de parochianen van Loppem gegeven tijdens zijn verblijf alhier'.

Voor Paul komt nu het moeilijkste moment. Voor de zoveelste keer in zijn leven moet hij afscheid nemen van zijn thuis voor vermoedelijk een lange periode. Maar de fijne herinneringen reizen met hem mee. Zo had hij in die paasvakantie de mis mogen opdragen op de (Torhoutse) 'klasvergadering' van het jaar 1931 voor minimum 15 soms al kalende onderwijzers. Ook die reünie zal een goede herinnering zijn voor de eenzaamheid van de verre missie. De kloosterkroniek besluit: "Zo kan hij op 23 augustus 1949, hersteld en met een goed gevulde beurs, weer afvaren vanuit Antwerpen, deze keer met collega's en niet 'dievelings' zoals in 't jaar '40."

Fig. 14. Reünie van de normaalschoolklas 1931 met pater Sevenhandt in 1949.

Congo. Tweede termijn

Paul herneemt zijn taak van inspecteur en wordt daarnaast in augustus 1952 directeur van de normaalschool in Mangembo, nieuwgebouwd, maar met een omgeving die nog veel arbeid vergt. Paul heeft altijd al een liefhebberij gehad in stenen en mortel en steekt gretig de handen uit de mouwen. Nieuwe toegangswegen worden aangelegd en een sportterrein. Daarnaast heeft hij uit die jaren ook een merkwaardig spoor gelaten van geestelijke arbeid. Hij stelt leesboekjes samen in de Afrikaanse streektaal voor de zwarte leerlingen van de lagere school. Ze werden uitgegeven in Tomba in Bas-Congo waar de redemptoristen hun missiescholen hadden.

Al voor zijn ziekte had de inspecteur in 1947 een bundeltje klaar met 25 fabels. In zijn directeursstijd volgen: *Baninga* ('dierfabels') '2ième partie'. Zijn derde bundeltje hebben we voorgelegd aan de specialisten van het Museum voor Midden-Afrika in Tervuren. Uit het antwoord: "Het boekje is geschreven in het Kindibu, een variant van het Kikongo uit de streek Kimpese. De titel kan vertaald als: Mijnheer de Antilooop en Mijnheer Luipaard"⁶.

Pater Paul had oor voor taal en nam op zijn tochten langs de dorpen voortdurend notities. Hij noemt bij elk verhaal de plaats waar het is opgetekend of de taalvariant waarin het is gesteld: *Kimpese, Songolo, Nkolo* enz. De (Torhoutse) pedagoog wilde blijkbaar de horizon van de Afrikaanse kinderen verbreden via taalvarianten uit hun buurt en gebruikte daarbij beelden uit hun eigen leefwereld. Ouwervets was dat zeker niet.

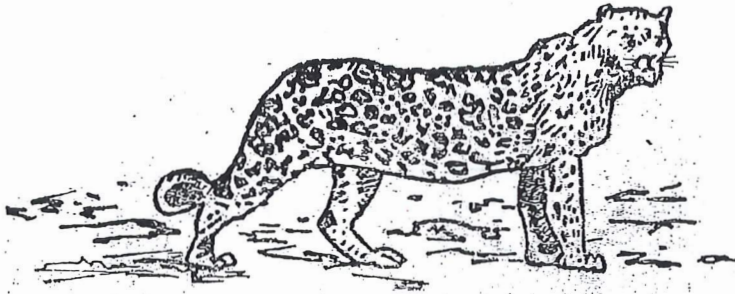
(6) Uit een brief van directeur Gryseels van 22 nov. 2010... waarvoor dank.

De fabels werden geïllustreerd met enkele bescheiden pentekeningen van zijn hand. Misschien had Paul zijn tekenvaardigheid ontwikkeld bij Broeder Maggella in de tekenklas van zijn Loppemse basisschool.

NE NSIESIE

ye

NE NGO

IMPRIMERIE MISSION CATHOLIQUE TUMBA

1951

Fig. 15 en 16. Pedagogisch-didactische uitgaven van pater Paul Sevenhandt in de inlandse taal voor de kinderen van de missiescholen.

Imprimatur : Mgr. A. Van den Bosch. Vic. Ap.

Matadi, 19 Décembre 1950

Cum permissu Superiorum.

NE NSIESIE

Nzambi wakulumuka.

Wizidi vova kua bulu yawonso vo: Mbundu kimosi lule-nda dianga. "Nkumbu a mbundu Lemb'a Nzau.,,

Umosi uyantikidi: Nkayi.

Ubakidi biti oku vo: „ Mono ikuenda baka mbundu kina.,,

Wele, mu kuenda baka mbundu kansi kaluaka vana maza unuini maza, mbundu kazeye diaka ko. Kasika biti ka kilendi vova diaka ko. Wizidi kuandi ku vata. Bampangi zandi bayuvudi vo: "E mbundu akieyi?,,

Ne Nsunu oku vo: "Mono ikuenda.,,

Ubakidi biti.

Duister conflict

Pater Paul had plannen om die taalkundige arbeid uit te breiden, maar dan brak een 'andere oorlog' uit waarin hij zou sneuvelen. We doelen op de Belgische 'schooloorlog' van 1954. De maatregelen van de socialistisch-liberale regering van Achille Van Acker verontrustten de katholieken. De Waalse socialist Collard, die de subsidies van de vrije scholen aanzienlijk wou vermindere, was de gebeten hond. De hoofdstad werd tot twee keer toe door een betoging van katholieken belegerd. Bij de tweede nationale protestbetoging stapten op 10 juli 1955 een kwart miljoen mensen op en scandeerden: "Weg met Collard". Even dreigde dat schooltumult over te slaan naar de kolonie toen de minister een inkrimping van de toelagen aan de missiescholen overwoog. De minister haalde echter op tijd bakzeil en de schooloorlog werd in Congo niet gevoerd. Hoe kon onze missionaris dan 'sneuvelen' in een oorlog die niet werd gevoerd? Een wat duistere en ingewikkelde kwestie!

In de kloosterkroniek is de 'kwestie' vrij vaag behandeld. Wij

vernemen dat inspecteur-directeur Paul zich ergerde aan “zeer reële misbruiken” bij de inlandse leerkrachten... “waartegen hij in het belang van de kinderen meende streng te moeten optreden”. Een overste, vanuit België op bezoek, wilde dat de pater zijn houding zou milderen uit vrees dat de “sektarische regering” (lees: ‘vrijmetselaarsregering’) op de subsidies aan de missiescholen zou beknibbelen. Paul, man van principes, bleef koppig op zijn standpunt. Misschien was het conflict ook wat persoonlijk geworden tussen een ervaren broussepater en een zeteldirecteur uit het comfortabele moederland. Eenmaal terug in België, haalde de overste zijn gram. Hij besliste dat de missionaris terug moest keren “voor een langere afwezigheid” ...”om de gemoederen ginder tot bedaren te brengen”.

Dit duister conflict betekent het einde van Pauls missionariswerk overzee. Op 2 jan. 1955 vaart de Elisabethville af uit Matadi met de ontgoochelde missionaris aan boord. Het lijkt wel symbolisch dat Paul precies dan voor de noordkust van Afrika een angstaanjagende echte storm op zee meemaakt.

Binnenlands predikant

De oud-missionaris wordt nu op het thuisfront ingezet als predikant, eerst vanuit een wat trieste buitenpost in Doornik... Zijn collega schrijft hierover:

“Die eerste tijd in Doornik is voor P. Sevenhandt een beproeving, en wie zal het niet begrijpen? Uit het sedert 15 jaar vertrouwde midden van Kongo naar het stadje aan de Schelde in het ‘beschaafde’ Walenland; uit het samenleven met een paar confraters en veel onderwijzers en schoolkinderen naar het dagelijkse samenzijn met medebroeders in een geordend communiteitsleven;

uit de lange en moeizame brousse-reizen naar de wandelingen door de straten van het oude Doornik en de korte treinreisjes naar een of andere parochie voor een zéér gepland apostolisch werk... Veel verbeelding moet men niet hebben om zich voor te stellen dat de aanpassing aan deze grondig àndere levenssituatie voor de brousse-loper, de schooldirecteur, de 'Kongolees met de Kongolezen' niet gemakkelijk was."

Al in januari 1956 wordt Pater Paul overgeplaatst naar het redemptoristenklooster (St.-Alfonsiusstraat) in Roeselare, dicht bij zijn roots. (Zo is hij al begin februari gevraagd voor een 'bid-dag' in Loppem!)

De redemptoristen hadden als befaamde predikanten toen heel wat werk. Die naoorlogse jaren bruisten immers van felle levenslust en ... de Kerk wou afremmen ... onder meer met de organisatie van de zogenaamde 'geestelijke zendingen' of 'missies'. Bij zo een 'missie', die een week duurde, streek een groepje paters neer in een parochie met de bedoeling (zoals in de èchte missies) een totale bekering of inkeer te verwekken. Mannen en vrouwen, jongedochters en jongemannen... en kinderen werden afzonderlijk onder handen genomen onder meer met schrikwekkende sermoenen over dood en eeuwige verdoemenis. Niemand mocht ontsnappen aan die geestelijke onderhoudsbeurt.

Oud Loppem herinnert zich Pater Sevenhandt als één van die felle redemptoristen die met zijn vuist op de preekstoel durfde te timmeren en geen blaadje voor de mond nam. Een bejaarde Loppemnaar kent nog één van pater Pauls gedurfde uitspraken die lang werd doorverteld. Zei Paul (met een toespeling op een plaatselijke toestand?): "Als op een avond het katje van huis is weg-

gelopen, gaat het hele gezin op zoek... maar als een jongedochter in het duister is verdwenen, maakt men zich geen zorgen... als ze maar met een rijkaard is”.

Tussen 1956 en 1977 heeft pater Paul op 52 parochiale missies gepreekt en meer dan honderd ‘recollecties’ (korte missies) en ‘retraites’ (geestelijke afzonderingen) begeleid.

sint pietersparochie - tielt
gedachtenis aan de
heilige missie
gepreekt door de paters redemptoristen
p. sevenhandt, m. praats, r. debeir
(Parochiekerk)
s. planquette   g. batsleer
(‘t Gelove)   (De Liefde)
van 19 OCTOBER TOT 1 NOVEMBER 1958.

†

Denk er aan :

- Gij hebt uw ziel te redden ;
- God te beminnen en te dienen ;
- de hel te ontgaan en de Hemel te bereiken.

CHRISTUS IS DE WEG :

- Hem zal ik volgen door het trouw onderhouden van de 10 Geboden.

CHRISTUS IS DE WAARHEID :

onvoorwaardelijk aanvaard ik wat Hij en Zijn Kerk mij voorhouden.

CHRISTUS IS HET LEVEN :

Daarom :

- geen dag zonder gebed ;
- geen week zonder Zondagsmis ;
- geen maand zonder Biecht en Communie.

De geliefde Parochianen aangeboden.

Uw Pastoor-Deken : Z. E. H. Kan. J. Brijs.
Uw Onderpastoors :
E.E. H.H. M. Vertriest, A. Desmet, R. Verhelst.

DRUK MAEB, BRUGGESTR. 13

Fig. 17. Gedachtenis aan de missie te Tielt, gepredikt door o.a. Paul Sevenhandt.

Fig. 18. Pater Paul Sevenhandt in zijn glansrol van predikant ergens in Roeselare

Apostolaat aan de kust

Kort na 1960 ontdekte de oud-missionaris in Frankrijk een nieuwe mogelijkheid voor modern apostolaat. In volle vakantieperiode gingen daar groepjes katholieke jongeren op een camping verblijven onder de toeristen om er zonder opdringerigheid getuigenis af te leggen van hun geloof ... met gesprekken, misviering en Bijbelstunden. Pater Paul voelde zich uitgedaagd. Was dat iets voor onze kust? Hij begeleidde in juli 1963 een groep jongens en meisjes naar de Côte d'Azur om er met die nieuwe formule kennis te maken. Het experiment werd jammerlijk getekend met een kruis. Eén van de deelnemers, zijn neef Jan Van Swalm, 17 jaar, zoon van zijn zuster Marie, een veelbelovende onderwijzer in spe, kreeg bij het baden in ondiep water een fatale bloedopdrang. De jongen, zo levenslustig uit het huis van zijn ouders in Ichtegem vertrokken, werd er teruggebracht in een

lijkkist. Een groot drama voor ouders en grootouders en de hele familie.

Die tegenslag mocht de pater niet afremmen. Met de hulp van collega's uit Roeselare organiseerde hij nu ook aan de Vlaamse kust 'kampeermissies'. Zo in 1964 op camping Zeegeruis in Blankenberge en op camping Harendijcke in Wenduine. In 1965 waren op Harendijcke 40 deelnemers. Een storm vernielde die zomer één van de tenten. Maar het enthousiasme was groot. Er kwamen nieuwe tenten. De hele infrastructuur werd verbeterd met veldbedden, een keukeninstallatie, een paar camionettes en een caravan. Twee 'kapelwagens' reden op zondag naar acht plaatsen om er voor de toeristen een misviering te verzorgen. 15 augustus 1965 was een hoogtepunt toen vanop Harendijcke een tv-mis werd uitgezonden op de nationale zender.

Fig. 19. Pater Paul voor de vuist weg sprekend voor een publiek aan de kust.

Fig. 20. Pater Paul celebreert in de open lucht, ergens aan de kust.

Pater Paul en zijn medewerkers (in de eerste plaats de eeuwige klusjesman pater Jef) kregen in die dagen veel waardering voor hun nieuw eigentijds apostolaat. Op de camping rondlopend tussen de mensen, was pater Paul de vriend van velen. Hij beleefde er in '68 een mooie dag toen, bij wijze van klasreünie, zijn Torhoutse oud-klasmakkers kwamen kennismaken met zijn werk in Harendijke. In de ronde tent werd de mis gecelebreerd en nadien een wandeling gemaakt op de uitgestrekte camping. Dat jaar was de bestaande oppervlakte van de camping uitgebreid met 11 hectaren wat dan in één seizoen een bevolking zou uitmaken van 3.000 personen. Precies die gigantische uitbreiding zou uiteindelijk het einde betekenen van de kampeermis­sie. De toeristen gingen zich nu meer opsluiten in hun omheinde caravans als in vakantiehuisjes. Het samenhorigheidsgevoel verminderte ... het samenkomen op het strand rond een geïmproviseerd altaar en een prekende pater - hoe modern die ook klonk - verloor iets van zijn aantrekkingskracht en zijn charme.

Bovendien trad toen een nieuwe kampeerwet in voege. De caravan die als woonst diende voor de paters (en waar Paul zoveel vrienden had ontvangen en mensen bijeengebracht) werd als niet meer reglementair bevonden en moest voor 1 sept. 1970 worden weggehaald... meteen het einde van de kampeermis­sie aan de kust. Was dat een nieuwe ontgoocheling voor Paul? Aan het einde van een 'historische schets' over zijn kampeermis­sie schreef hij: "Ik wil geen antwoord zoeken op de vraag: mislukt of voorbijgestreefd. Nieuwe mogelijkheden moeten gevonden worden, en meer en meer wordt de vraag gesteld naar het opbouwen van een pastoraal voor de mens in zijn vrije tijd. Wie deze bekommernis in zich draagt zal zeker verder zoeken en, met Gods hulp, creatief genoeg zijn om op deze zeer dringende vraag een antwoord te brengen."

Fig. 21. Pater Paul Sevenhandt als vertegenwoordiger van de redemptoristen in de bisschoppelijke priesteraad (1962?) (achterste rij derde van links).

Huiselijke zorgen in Loppem

In november 1966 overleed vader Miel Sevenhandt in zijn 80ste levensjaar, thuis, na een vrij lange ziekte. Voor moeder Emma Van Cleven werd een verblijf in een bejaardentehuis gevonden, eerst in Lichtervelde en spoedig in Sint-Andries (Huize Fabiola). Het huisje aan de Zeedijkweg werd verhuurd aan de zusters van de Sint-Jozefskliniek van Brugge die, bij momenten, op de Loppemse buiten van de stresserende ziekenzorg kwamen uitrusten. Moeder Emma Van Cleven overleed in 1980 in 'Huize Fabiola' op 94-jarige leeftijd. Het verdere onderhoud van het postje viel voor de zusters te zwaar.

Vanaf 1981 kwam de nicht van Pater Paul, Ann Eeckeman, dochter van Clementine Sevenhandt, met haar echtgenoot en haar kin-

deren Patricia en Wolf Everaert de woning Zeedijkweg 25 als zomerhuisje betrekken. Zo behield ook Pater Paul in zekere zin een stek in Loppem dat hem zo dierbaar was. Zijn jeugd was er veel te kort geweest. Toen hij in Congo lange dagmarsen moest afleggen, herleefde hij in gedachten de kostbare tijd van zijn jeugd met vader en moeder. Hoe hij vanaf zijn veertiende in de vakanties vader hielp met het lastig handscheren van de meidoornheg en met het uitdiepen van het walletje met drinkwater voor de 'koebeesten' in de boomgaard. (...Als de 'koffietrein van vier uur' naar Kortrijk passeerde, begon in het 'ovenkotje' het waterketeltje te dampen boven de open haard. Moeder maalde de boontjes in haar handmolen en als zij met de pollepel het water opschepte begon de koffie te geuren zoals koffie alleen thuis kan geuren... als je lang afwezig bent...). Paul koesterde die beelden van vroeger en probeerde een paar keren een 'geestelijke afzondering' (voor hem alleen!) in de winterse verlatenheid van Loppem. Ook dat was een oude droom. Kluizenaar zijn in Loppem. Heel vroeg opstaan... mis lezen en breviergebeden zeggen en wat rondlopen op grote klompen en in stilte mediteren. Hij overwoog zelfs de mogelijkheid om zoals moeder Emma vroeger zijn eigen brood te bakken in de nog bestaande oven. Maar dromen worden veel te snel door de tijd achterhaald.

Ziekte

Ondanks een verblijf in de kliniek Maria's Rustoord in Roesselare wegens ademnood, in de zomer van 1983, kan hij in de lente van 1984 nog een vastenrecollectie leiden in Hoogstade – zijn laatste apostolisch werk- en is hij in mei aanwezig op de jaarlijkse klasreünie van de normaalschool in Torhout. Meewarig stelt hij vast dat de schare onderwijzers op rust onmeedogend fel is uitgedund. Maar Paul wil zich niet geven. De kloosterkroniek

schrijft: "Aan het einde van die meimaand voelt hij zich fit genoeg om per auto naar Brussel te rijden. Hij heeft er een afspraak in verband met geldelijke hulp aan onze Zaire-missie waar hij nog altijd grote belangstelling voor heeft. Op de terugweg heeft hij in Ardoie een aanrijding. Een verkeerd inhaalmanoeuvre loopt uit op een botsing met een camion. Zijn wagen is erg beschadigd, hij zelf is ongedeerd maar het heeft hem geen goed gedaan."

Die zomer zal hij nog twee keren voor een zuurstofkuur in de kliniek verblijven. De langere kuur tot 6 oktober heeft hem weer opgeknapt. Hij kan zelfs op eigen kracht naar de refter komen, al is hij nog lang niet hersteld.

Op missiezondag 21 oktober voert de jonge pater Ghislain Dekeyrel hem nog eens naar Loppem, maar Paul moet het opnieuw bekopen. Tijdens het gezamenlijke avondmaal krijgt hij een inzinking; hij kan niet meer op zijn benen staan en moet met het ziekenwagentje naar zijn kamer worden gebracht. Het oordeel van de dokter luidt : 'aanstonds naar de Rustoord-kliniek'. Paul kan nog met humor zeggen: "'k Geloof dat ik een abonnement heb voor 't rustoord" en dan met een herinnering aan zijn Congo-tijd: "'k Zou toch veel liever op olifantenjacht gaan".

Op zijn 72ste verjaardag, 27 december 1984, krijgt hij het bericht te verwerken dat de oorzaak van die helse pijn in zijn linker-voet... koudvuur is en dat tenminste zijn kleine teen geamputeerd moet worden. Even wordt in overweging genomen om de voet en misschien het been tot aan de knie af te zetten maar gezien zijn zwakke hart wordt daarvan afgezien.

Op bezoek

Wij gingen Paul enkele keren bezoeken in het ziekenhuis. Hij had er zichzelf geen voorrechten gegund en lag met drie of vier lotgenoten in een gemeenschappelijke kamer. Tot grote verbazing van de bezoekers voor de andere bedden... een pater met een gestreepte pyjama als de eerste de beste. Ik herinner me scherp die keer in het begin van 1985, tijdens die gure winter, toen zijn teen was geamputeerd. Hij had een zakdoek over zijn gezicht gespreid... tegen het gewoel van het talrijke publiek of tegen het stekende daglicht of tegen alles? We naderden stil, want ook in een hazendutje kan men het bestaan een ogenblik vergeten. Maar een vrouw op een stoel tussen twee bedden, keerde zich om, rukte in één keer de zakdoek van zijn gezicht en riep: 'Bezoek voor de pater'. Zo was hij ineens terug in de realiteit en was hij weeral ontroerd en dankbaar voor onze kleine moeite. Zijn verminkte voet (als van een nieuwe Damiaan) stak onder een houten constructie tegen de druk van de dekens, maar er moest voorzichtig gelaveerd rond zijn bed... De minste aanraking gaf een helse pijn. Hij lag met de schouders diep in de kussens gedrukt. Te moe om rechtop te zitten... Een schim slechts van de missionaris met wilde baard en bulderende stem voor wie de nichtjes zich ooit angstig in de kleerkast hadden verstopt.

'Dit is nu de lastigste periode van mijn leven' zei hij stil alsof hij ons iets toevertrouwd dat we moesten onthouden voor het leven. Hij vergeleek duidelijk met zijn tijd in de tropen. Hier liggen wachten (waarop?) was zwaarder dan de meest onmenselijke mars door de brousse.

Bij een volgende gelegenheid is hij vreemd opgewonden. Hij heeft ineens weer plannen. Als hij daar buiten is, wil hij zijn trouwste bezoekers belonen met een feest. Typisch voor Paul! Gastheer spelen en mensen samenbrengen rond een tafel! Hij had

liggen piekeren over een geschikt restaurant en vroeg wat wij dachten van... Maar zijn nicht verzekerde hem dat zijn feest vanzelfsprekend in Loppem op de Rabauwenbilk moest gegeven. Ik viel haar bij. Jazeker. Niet in de kermiskamer van vroeger die te klein zou zijn voor zijn plannen, maar onder de balken van vaders schuur die hij zo mooi had helpen inrichten... Ik hoop dat we overtuigend genoeg hebben geklonken, want toen wij die beloften uitspraken, wisten we dat ze vals waren en dat op zijn calvarie geen verpozing van een laatste avondmaal was voorzien. Pauls kruisweg leidde regelrecht naar Golgotha ...

Fig. 22. Een 'vermoeide' pater Paul.

Uit de kloosterkroniek... het einde

“... Zo wordt het 7 mei 1985. Ook die morgen tegen 7 uur wordt de Heilige Communie naar zijn kamer gebracht, maar als de zuster hem ‘zo rustig’ ziet slapen, aarzelt zij om hem te wekken, de ogenblikken dat zijn pijn hem niet uit de slaap houdt zijn al zo zeldzaam! Maar bij de verzorging een paar uur later is het duidelijk: de tijdelijke slaap is overgegaan in de eeuwige rust en de ontmoeting met de de Heer...

Gedurende jaren was Pater Paul ook hulppriester op de O.-L.-Vrouweparochie in Roeselare. Bij zijn dood schreef medepastoor Hilaire Doom... P. Paul was een vriendelijke man... De ontmoetingen met hem in de sacristie waren steeds aangenaam. Een meevoelende man: hij luisterde niet zo maar, hij leefde met je mee, de vreugden, de bekommernissen, de tegenslagen. Het deed deugd hem te ontmoeten.

Een dienstvaardig man. De mensen mochten hem graag... Een wijze man: zijn oordelen waren juist, de raad die hij gaf eveneens. Hij had iets over hem om rap met hem vertrouwd te zijn en het ook te blijven. ...”

† Wij bidden voor de zielerust van

EERWAARDE PATER

PAUL GERARD SEVENHANDT

PRIESTER - REDEMPTORIST

Geboren te Loppem op 27 december 1912

Gediplomeerd Onderwijzer in 1931

Geprotest te St.-Truiden op 15 september 1934

Priester gewijd te Leuven op 24 september 1939

Missionaris en Inspecteur van het Kath. Onderwijs in Zaire van 1940 tot 1955

Benoemd te Roeselare vanaf 1956

Overleed in het ziekenhuis van Maria's Rustoord te Roeselare op 7 mei 1985, gesterkt met de sacramenten van de zieken.

Een zeer actieve priester, missionaris, predikant is de eeuwige rust ingegaan.

Aanvankelijk bezield door het ideaal van onderwijzer koos hij uiteindelijk voor een leven als redemptorist.

Hij zou als jonge priester niet lang moeten wachten op een werkterrein. Hij kon in 1940 op het nippertje aan het oorlogsgeweld ontkomen en in Belgisch Kongo aan het werk gaan.

Vijftien jaren heeft hij er als een »brousse-pater« en Inspecteur voor het Katholiek Onderwijs het beste gegeven van zijn jonge krachten.

Vanaf 1956 zou hij vanuit Roeselare bij eigen volk zijn missionaire taak voortzetten.

Velen hebben geboeid deze predikant gehoord. Rustig bezield en glashelder bracht hij de Boodschap.

Met velen zag hij de nood in aan vernieuwing en aanpassing van de verkondiging. Hij zocht mee door studie, gesprekken, vergaderingen en praktijk. Hij werd een van de eerste bezielers van de »gevolgsdagen». Dit samen met andere kloosterorden en in eigen Congregatie. Hij werd trouwens meerdere malen opgeroepen om deel uit te maken van bestuurslichamen bij de Vlaamse Redemptoristen.

Voor zijn familie was hij een meelevende broer, nonkel, familielid. Hij had een ruime vriendenkring.

Naast zijn zeer vele predikaties zocht hij ook gaarne naar eigentijdse apostolaatsvormen. Zo blijven zijn kampeermissies aan zee rond de zestiger jaren in het geheugen van velen.

Tenslotte zou ook hij de te zware taken moeten laten en het wat rustiger aan doen. Het was voor hem een graag benutte gelegenheid zich nuttig te maken op de O.L.V. parochie van deze stad.

Zonder vertoon, wars van alle sentimentaliteit, trok hij diep gelovend één lijn doorheen zijn priester- en kloosterleven.

God geve zijn arbeider in zijn oogst nu het eeuwige loon.

De families Sevenhandt en Van Cleven.

De Redemptoristen van de Vlaamse Provincie

denken U voor uw aanwezigheid, gebeden en medeleven.

druk matthys loppem - tel. 82 29 85

Fig. 23. Bidprentje van pater Paul.

Een gemiste kans? Een boodschap?

Zoals Pastoor Doom hem beschrijft, hebben wij hem ook gekend. Bij elke ontmoeting met zijn sonore, gevoelige stem eerst informerend naar de andere, hoe erg het ook met hem was gesteld. Zijn hele leven is hij zichzelf gebleven, man van de buiten die zich het best thuis voelde bij de nederigen, maar die door zijn opleiding iets had gekregen van de voornaamheid van een landjonker. Zonder aarzelen zette hij zich in werkmanstenuë om mee te helpen aan een karwei met stenen en mortel, maar kleepte zich nadien keurig om voor de tafel of voor een gesprek. Elke dood is een gemiste kans.... Er was zoveel dat wij Paul nooit hebben gevraagd. Hoe voelde hij zich aan het einde van een bewogen leven waarin hij de glorie van het priesterschap en het missionarisschap had zien verbleken in de drukte en de onverschilligheid van de tijd. Wat dacht hij bij het einde van wat hij ooit met zoveel vuur vanop de kansel had verdedigd? Was er bij het tellen van zoveel scherven voldoende hoop en troost om hem op te beuren? Nu, na jaren, schiet me een flard van een gesprek met hem te binnen. Ik had achteloos zitten luisteren. Het ging over één van zijn collega's die de verjaging uit Congo niet had verteerd en in een heel diepe depressie was terechtgekomen. Paul had zich het lot van de man aangetrokken en met veel geduld van praten en luisteren een genezingsproces op gang gebracht dat heilzaam bleek. Een oude dokter van de familie had Paul toen bedankt met de woorden, die Paul nu schuchter en eerder voor zichzelf dan voor mij herhaalde: **“Als je in je leven alleen maar één mens écht hebt geholpen, is je leven niet tevergeefs geweest”**. Was dat Pauls boodschap, zijn antwoord om het zin te geven en de zwarte eenzaamheid te doorbreken waarin elk van ons zit gevangen?

Uit het parochiaal archief van Frederik Ronse¹, pastoor van Zedelgem (1910-1934) en auteur van de *Geschiedenis van Zedelgem & Veldegem*

Bertrand Denys

Bij de voorbereiding van het jubileumboek van de Zedelgemse harmonie *Kunst en Vermaak 125* (2009)² en *Veldegem, van proosdij tot parochie* (2010)³ in het ongeordend parochiaal en kerkelijk archief van de Sint-Laurentiusparochie te Zedelgem⁴, stootte ik geregeld op bundeltjes verkleurde kladblaadjes met aantekeningen, verzameld door pastoor Ronse in het vooruitzicht van de uitgave van zijn *Geschiedenis van Zedelgem & Veldegem*. Helaas, het boek werd pas na zijn dood met veel kunst- en vliegwerk door de Gemeente Zedelgem uitgegeven in 1934⁵. Dat dit werk een rijke historische inhoud bezit, staat buiten kijf. Gebruik van het boek leert echter ook dat o.a. data en namen vaak onbetrouwbaar zijn en dat hier en daar ook leemten schuilen in de tekst. Daarenboven maakt het ontbreken van een naam- en zakenregister de bruikbaarheid er niet groter op.⁶

---

(1) 'Ronse, Fr., *De Geschiedenis van Zedelgem & Veldegem*. Torhout, Druk. Becelaere, 1934. Anastatische herdruk door de Heemk. Kring Pastoor Ronse Zedelgem in 1979.

(2) Denys, Bertrand, *Jubileum Koninklijke Harmonie Kunst en Vermaak Zedelgem 1884-2009*. Zedelgem, Harmonie Kunst en Vermaak, 2009.

(3) Denys, Bertrand, *Veldegem, van proosdij tot parochie*. Veldegem, Parochie Sint-Maria Veldegem, 2010.

(4) Het archief van de Sint-Laurentiusparochie bevindt zich op de zolder van de pastorie, Snellegemsestraat 13/A. Met dank aan pastoor Weyts voor het openstellen van de archiefzolder.

(5) Arnou, Patrick, 'De Geschiedenis van Zedelgem-Veldegem in problemen'. In: *Zilleghem*, 10e jrg., nr. 2, blz. 63.

(6) In 2002 stelde Victor Deceuninck C.F.X. een naam- en zakenregister van 40 p. op het boek samen, een uitgave van de H. Kr. Pastoor Ronse.

Een paar kladaantekeningen uit het archief trokken onze bijzondere aandacht en vormen het onderwerp van dit artikel. Het betreft twee nominatieve lijstjes van Zedelgemse en Veldegemse herbergen (ten getale van 88 + 26) en hun uitbaters. Ze werden waarschijnlijk opgesteld in de twintiger jaren van de vorige eeuw. Ook een bundeltje documenten i.v.m. de onthulling van het Zedelgemse monument voor de gesneuvelden in 1923 kreeg onze aandacht, maar dit komt in het volgende nummer aan bod.

Zedelgem, rijk (v)(a)an herbergen

Over een paar maanden verschijnt van de hand van Noël Denolf *Zedelgem-Dorp en zijn herbergen (1900-2007)*, een uitgave van de Heemk. Kring Pastoor Ronse. Hoewel zijn boek al ver gevorderd was, kon ook hij nog gebruik maken van de herberglijsten van de Zedelgemse pastoor. Die namen opsporen in de officiële gemeentelijke registers geeft meestal nul op het rekwest.

Het is bekend dat pastoor Ronse zelf een gedreven wijnliefhebber was en aldus beschikte hij dan ook over een rijk gevulde kelder.⁷ Toch trok hij van op de kansel van tijd tot tijd fel van leer tegen alcohol(mis)(ver)bruik. Nauwgezet hield hij het gedrag van zijn parochianen in de gaten. In één van de twee lijsten neemt hij zelfs integraal een waarschuwing op aan het adres van de café-gangers.

WAARSCHUWING

De dronkaard krijgt hier geen drank

En de vloeker moet zijn gang.

Wie hier wilt vechten of kijden

Zal men spoedig buiten drijven.

---

(7) Denys, Bertrand, 'In de wijnkelder van Frederik T. Ronse'. In: *Zilleghem*, 16e jrg., nr. 4, blz. 154.

*Nogthans verkoop ik geen drank
In plaisier en in gezang.
Hierom verzet u voor uw geld
Als gij geen slechten praat verteld (sic).
Maar als de policieklok klept
Is het tijd dat gij huiswaarts rept.
Want hier tapt men niet meer
Noch voor boer noch voor heer.*

Nog een doorn in het oog van de pastoor waren de herbergen waar ook een danspasje gezet kon worden. Die kregen de speciale vermelding van 'danskot'.

Het eerste gevouwen gelijnd blad met de eerste lijst van herbergen meet 263 bij 210 mm (open) en is volledig beschreven, het tweede meet slechts 193 bij 152 mm (open) en is afkomstig uit een klein schriftje. Het is maar voor iets meer dan de helft beschreven. Van de beide lijsten met Zedelgemse en Veldegemse herbergen heeft Frederik Ronse geen gebruik gemaakt voor zijn boek. Op de blz. 27-28 vermeldt hij slechts de oude herbergnamen en brouwerijen, zijnde die van voor de Franse Revolutie.⁸ De namen van de herbergen zijn soms onvolledig vermeld, omdat de samensteller vaak de lidwoorden weglaat. Sommige namen komen meerdere malen voor, telkens met een andere uitbater, waarschijnlijk opvolgers. Sommige herbergiers kan hij echter ook niet aan een herbergnaam koppelen. In de lijst komt geen enkel adres voor, alleen de situering onder Zedelgem en Veldegem. Met de hulp van Noël Denolf en aan de hand van de kiezerslijsten probeerden wij de herbergen ook te lokaliseren.

---

(8) Cappon, Géry, 'Herbergen in Groot-Zedelgem 1768-1779'. In: *Zilleghem*, 18e jrg., nr. 4, blz. 127.

De herbergen van de Gemeente Zedelghem zonder die van Maria-Veldeghem

<i>De Klokke (Franciscus Foré)</i>	St.-Laurentiusstraat 14 ⁹
<i>St. Eloi (Henri Van Waesberghe)</i>	St.-Laurentiusstraat 16
<i>St. Laurentius (Wed. Laurent Degraeve)</i>	St.-Laurentiusstraat 24
<i>In den Hert (Jan Benoot; Ch. De Ketelaere)</i>	St.-Laurentiusstraat 25
<i>De Zokke (Charles-Louis Goegebeur)</i>	St.-Laurentiusstraat 62
<i>De doorn (Jan Vanhee)</i>	Diksmuidse Heirweg 12B
<i>Elk weert hem (Jan Benoot)</i>	Diksmuidse Heirweg 53
<i>De paraplu (Leonard Verbeke; J. Kindt)</i>	Maantjeveld 1A
<i>De hoogen rooker (Pieter Degrande)</i>	Diksmuidse Heirweg 35
<i>'t Kloefke (Frederic Verbeke)</i>	Maantjeveld 8
<i>De Noord Wandeling (Ferdinand Delodder)</i>	Diksmuidse Heirweg 73
<i>In Guillaume Tell (Frederic Mouton)</i>	Diksmuidse Heirweg 117
<i>Jerusalem (Jacobus Vandaele)</i>	Snellegemsestraat 87
<i>De Vrede (Charles Vanhooren)</i>	St.-Laurentiusstraat 2
<i>De Welkom (Pieter Misseeuw)</i>	Snellegemsestraat 38
<i>In 't Hapertje (August Cappon)</i>	Loppemsestraat 26
<i>De Reisduif (Richard Demaré)</i>	Groenestraat 1
<i>De 4 gekroonden (Henri Verkeyn)</i>	Berkenhagestraat 81-83
<i>'t Gemeentehuis (Louis Monbailliu)</i>	Groenestraat 31

---

(9) Dit adres verwijst naar de situatie van vandaag en werd ons meegegeeld door Noël Denolf, waarvoor dank.

<i>'t Aantje (Charles-Louis Vanhaverbeke)</i>	Groenestraat 41
<i>'t Oud gemeentehuis (Wed. Colpaert)</i>	Groenestraat45-47
<i>Zuidwege (Felix Segaert)</i>	geen adres gevonden
<i>'t Koophandelshuis (Ferdinand Vandenbussche)</i>	Groenestraat 16
<i>In Sint Joseph (Edmond Deketelaere)</i>	Berkehagestraat 9
<i>De Warande (August De Ketelaere)</i>	Berkehagestraat 18
<i>'t Brouwershuis (Charles-Louis Segaert)</i>	Groenestraat 6
<i>'t Oud hof (Pieter Cools; Aug. Viane))</i>	Snellegemsestraat 1
<i>De Kruisstraat (Wed. Jan Devriendt)</i>	St.-Laurentiusstraat 29
<i>De Vlasblomme (Felix Steen)</i>	St.-Laurentiusstraat 24
<i>De Faliestraat (Victor Vermaut)</i>	Faliestraat 6
<i>De Blauwe Kroon (August Segaert)</i>	Diksmuidse Heirweg 8
<i>'t Apertje (August Degrande)</i>	Faliestraat 28
<i>Kruiske (Albertus Van Outryve)</i>	Brugsestraat 162
<i>Vierwege (Josef Misseeuw)</i>	Schatting C129 ¹⁰
<i>De Zuidwandeling (Joachim Rommel)</i>	Berkehagestraat 44
<i>De Wegsteker (Jacobus Bonte)</i>	Klijthoek C125 (kiezerslijst)
<i>De Koornbloem (Charles-Louis Nyssens)</i>	Berkehagestraat 35
<i>Driewege (Jozef Aneca)</i>	Berkehagestraat 23/27
<i>In de pijp (Karel Maes)</i>	Berkehagestraat 31
<i>America (Louis Ryheul)</i>	Dr. Adriaensstraat 2

(10) Adres afkomstig uit de kiezerslijst van de gemeente Zedelgem 1912, ons bezorgd door Walter Deketelaere, waarvoor dank.

<i>De Gentweg (Bernard Willems)</i>	Dr. Adriaensstraat 57
<i>De Congo (Charles-Louis Verhaeghe)</i>	Groenestraat 112B (kiezerslijst)
<i>De molendam (Edward Devolder)</i>	Brugsestraat (hoek Adriaensstr.)
<i>In d' arcke (Emiel Vandergucht)</i>	Leeuw D35 (kiezerslijst)
<i>Zuidwege (Jan Vanhollebeke)</i>	Zuidwege D38 (kiezerslijst)
<i>'t Boldershof (Wed. Jacobus Bonte)</i>	Klijthoek C125 (kiezerslijst)
<i>De Zwaluw (Jan Danneel)</i>	geen adres
<i>Den Argentijn (August Packo)</i>	geen adres
<i>De Leeuw (Richard Danneel)</i>	Leeuw D51
<i>De Tijger (Desiré Mergaert)</i>	geen adres
<i>In den Herder (Gustaf Kindt)</i>	geen adres
<i>De Kemel (August Wyndels)</i>	geen adres
<i>De blaeze (Leonard Meeuws)</i>	Leeuw D79 (kiezerslijst)
<i>In de jonge leeuw (Wed. Karel Neels)</i>	geen adres
<i>Hof van commerce (August Van Outryve)</i>	geen adres
<i>De nieuwe steenweg (August De Klerck)</i>	Statie F7 (kiezerslijst)
<i>De Zwaene (August Devlieghere)</i>	Schatting E3 (kiezerslijst)
<i>Schathinck (Jan De Blauwe)</i>	Schatting E14
<i>De Wulf (Aloïs Denolf)</i>	geen adres
<i>'t Goedkoop leven (Frans Vanpoucke)</i>	geen adres
<i>In alfwege (Louis Ingelbrecht)</i>	geen adres
<i>? (Henri Copman)</i>	Statie F23 (kiezerslijst)

<i>'t Burgerwelzijn (Frans Pille)</i>	geen adres
<i>De wachtzaal (Henri Carels)</i>	Statie F28 (kiezerslijst)
<i>Vierwege (Louis Jodts)</i>	Statie F18 (kiezerslijst)
<i>A la Station (Henri Hollevoet)</i>	Statie F ? (kiezerslijst)
<i>Café de Bruges (Edmond De Klerck)</i>	geen adres
<i>De Casino (August Vandemaele)</i>	Statie F ? (kiezerslijst)
<i>Belle Vue (Charles Verkeyn)</i>	Statie F8 (kiezerslijst)
<i>Estaminet (Jacobus Maertens)</i>	Statie F32
<i>De Vrede (aan de statie) (Wed. Jan Claerhout)</i>	geen adres
<i>? Jan Vanhaverbeke</i>	geen adres
<i>De Vrede (Louis Vanbelle)</i>	Leeuw F50
<i>De Zandberg (Karel De Baecke)</i>	geen adres
<i>'t Aantje (Charles Vanhaverbeke)</i>	Groenestraat B94
<i>St. Hubert (Aug. Vergauwe)</i>	Groenestraat 11
<i>St. Cecilia (Louis Stubbe)</i>	Snellegemsestraat 12 b1
<i>De stoeldraeyer (J. Jonckheere)</i>	Snellegemsestraat 12
<i>Prins Albert (René Verhaeghe)</i>	Berkenhagestraat 3
<i>In de oude Spar (G. Vandamme)</i>	geen adres
<i>De Pleine (Felicien De Ketelaere)</i>	Loppemsestraat 29
<i>In den Beer (Eduard Vanhaverbeke)</i>	Dorp B83 (kiezerslijst)
<i>In de Kupperie (Aug. Foré)</i>	Snellegemsestraat 12
<i>Roosendale (Ch. Dekimpe)</i>	Kezelbergstraat 26
<i>In den nieuwen steenweg (A. De Klerck)</i>	Steenweg naar Aertrycke D26 (kiezerslijst)
<i>Nieuw Zuidwege (Anthierens)</i>	Dorp D11 (kiezerslijst)

St. Nicolaas (Joseph Decherf)

Groenestraat 25

In den Vlaamschen leeuw (Charles Verkeyn)

Statie F8 (kiezerslijst)

De lijst met de Veldegemse herbergen is veel onvollediger. Vooral namen van herbergen ontbreken. Hier krijgen twee cafés het label 'danskot' opgeplakt. Dat Frederik Ronse niet zo vertrouwd was met Veldegem dat sinds 1896 zelfstandige parochie was geworden en sinds 1920 zelfstandige gemeente zal daar wel voor iets tussen gezeten hebben.

De herbergen op St. Maria Veldeghem

In Veldeghem (Jan Dewulf)

F121C (kiezerslijst)

De Koolmin (Jozef Sabbe)

F114 (kiezerslijst)

De Paneerappel (Jozef Puype)

geen adres

? (Charles Bohez)

F123 (kiezerslijst)

Kursaal (Louis Deblaere)

E70 (kiezerslijst)

De Schaere (P. Ryde)

geen adres

De nachtegael (Edward Vantomme)

F177 (kiezerslijst)

De Korte Keer (Louis Vantieghem)

G91 (kiezerslijst)

? (Van Troostenberghe Medard)

F206 (kiezerslijst)

Herbergier en slachter (Baessens Gustaf)

geen adres

? (Achiël Modde)

geen adres

Herbergier en slachter (Charles-Louis Stubbe)

Hut G182 (kiezerslijst)

De klok (Louis Anseeuw)

geen adres

? (<i>Deroo Karel</i>)	G53 (kiezerslijst)
<i>Herbergier en bakker (Frederik Vandendriessche)</i>	G59 (kiezerslijst)
? (<i>Depuydt Edw.</i>)	G161 (kiezerslijst)
? (<i>Jan Vermaut</i>)	F204 (kiezerslijst)
<i>De Sparappel (Frans Naeyaert)</i>	geen adres
? (<i>Barbara Vansteelant</i>)	G63 (kiezerslijst)
<i>Hof van Veldeghem (danskot) (L. Denys)</i>	F167 (kiezerslijst)
<i>In de Kwastraete (August Vermeersch)</i>	G62 (kiezerslijst)
<i>In Alfwege (Joseph Vanspeybrouck)</i>	Hoogeveld G167 (kiezerslijst)
? (<i>Leonard Dedecker</i>)	geen adres
<i>Duc de Brabant (Frans Denys)</i>	geen adres
<i>In de Batavia (Leon Vandeputte)</i>	geen adres
't <i>Roosendael (danskot) (Vanhaverbeke)</i>	geen adres

- 49 August Kindt (in den Heide)
  - 50 August Wyndels (in Komel)
  - 51 Leonard Abcaens (Weytster of de Blage)
  - 52 Wed^r Karel Maels (in de Jonge Leeuw)
  - 53 August Vanbuckijns (hof van Commerce)
  - 54 August Eckloerck (nieuwe Steenweg)
  - 55 August Duvlieghsere (waem)
  - 56 Jan De Blauwe (Bouwt.) Schakkeik.
  - 57 Abtis Donoff (toen) herberg: de wulf.
  - 58 Fran^s Vanjaouckes, 4 goedloop levers
  - 59 Louis Jongel Brocht, (in alffwege)
  - 60 Henri Copman (kerk)
  - 61 Fran. Tille (Burgers weghen)
  - 62 Henri Karelx (wachtoelstata)
  - 63 Louis Jodts Vierwege.
  - 64 Henri Schellevoet (a la Station)
  - 65 Edmnd Eckloerck (Capt de Bruges)
  - 66 August Vanneemck (Casino)
  67. Efraim Verkleijn (balle Vie)
  - 68 Jacobus Moneston (Stammint)
  - 69 De W^{id} van Claarhout. (Vrede... en d' Straete)
  - 70 Josef Van Haverbeke (toen)
  - 71 Louis Van Belle (De Vrede). Leuwe.
  - 72 Karel De Baedts (De Zandberg)
- + 3 = 75 herbergen -

Lijst van herbergen en hun uitbaters, opgetekend door pastoor Frederik Ronse (archief kerk Zedelgem St.-Laurentius)

Activiteiten voor het najaar 2011

**Vrijdag 14 oktober 2011
om 20.00 u in 't Kloosterhof**

JOHAN RYHEUL

over

MARINEKORPS FLANDERN
1914-1918

**(De Duitse bezetting van de kust en het Brugse
in woord en beeld)**

Gratis toegang. Iedereen is welkom.

Organisatie: Heemkundige Kring Pastoor Ronse i.s.m.
Davidsfonds Zedelgem

**Vrijdag 18 november 2011
om 20.00 u in 't Kloosterhof**

MARK DE BIE

met

DOMINUS VOBISCUM

**(Het rijke Roomse leven van de Vlaamse Kerk
voor het concilie)**

Toen de Kerk, van doopsel tot begrafenis, in het midden van ieders leven stond. De tijd van de wijwatervaatjes, schapulier en volle aflaten. Van vasten, vlees derven, quatertemperdagen en de zonde van onkuisheid. Van korte en lange vespers, hosannaboekjes en de litanie van alle heiligen. Van Averbodes Weekblad en de Eucharistische Kruistocht. Van collectes voor het werk van de Vlamingen in Parijs en de basiliek van Koekelberg. Van missiepreken, portiunkelen en engelenmissen. Van pastoorsmeiden, suisses, misdienaars en de confrerie van het H. Sacrament. Van begankenissen en bedevaarten voor een lief. De tijd van 'God ziet mij, hier vloekt men niet.' Maar evengoed van 'God scheidt de dag en ik ga erdoor.'

Gratis toegang. Iedereen welkom.

Organisatie: Heemkundige Kring Pastoor Ronse i.s.m.
Davidsfonds Zedelgem.

Verschijnt binnenkort: *Zedelgem-Dorp en zijn herbergen*

door Noël Denolf, Heemkundige

In *Zedelgem-Dorp* en zijn herbergen beschrijft heemkundige en ons medebestuurslid Noël Denolf een lange reeks van herbergen die vroeger en nu voor een brok sociaal leven te Zedelgem zorgden. Over 240 bladzijden brengt hij niet alleen de herbergiers van eertijds en hun echtgenotes weer tot leven, maar schetst hij opnieuw het vaak vergeten gebeuren in en om de cafés.

Bestellen kan:

- door intekenen vóór 31/10/2011. Als je €21 overschrijft op rek. 738-1172056-27 van 'Heemk. Kring Past. Ronse' met vermelding "Boek Zed. herbergen", wordt je naam vermeld in het boek. Indien te verzenden: €7 portkosten extra.
- door inschrijving en betaling van € 20 bij Noël Denolf, Snellegemsestraat 118, 8210 Zedelgem of na telefonische afspraak. Na 16 december (verschijningsdatum) kan het boek daar ook afgehaald worden.
- Na 31 oktober kost de uitgave € 25.

Technische fiche

Noël Denolf. "Zedelgem-Dorp en zijn herbergen".

Uitgave: Heemk. Kring Pastoor Ronse. Zedelgem, 2011.

Formaat: 22 x 28,7 cm. Papier: maco mat 150 gr. Afwerking: garengenaaid met gekartonneerde cover, rechte rug en kapitaalbandjes.

Verschijnt binnenkort: *In de schaduw van de oorlog*

Loppem tijdens WOII

In *Loppem tijdens WOII* beschrijft de 19-jarige Maarten Caerels hoe zijn geboortedorp de laatste oorlog beleefde. Over 152 bladzijden behandelt hij de verschillende fases van de Tweede Wereldoorlog zoals die zich afspeelde in Loppem. Elke oorlogsfase wordt beschreven en geïllustreerd met authentieke foto's, doodsprentjes en andere merkwaardige oorlogsdocumenten.

Bestellen kan:

- door intekenen vóór 15/10/2011. Als je €25 overschrijft op rek. 750-6417200-32 van Maarten Caerels met vermelding Boek *Loppem tijdens WO II*, wordt je naam vermeld in het boek. Indien te verzenden: €7 portkosten extra.
- door inschrijving en betaling van € 25 bij Maarten of Filip Caerels, Hazelare 9A, 8210 Loppem, Tel. 050 82 77 13. Na 14 november kan het boek afgehaald worden bij de familie Caerels, na telefonische afspraak.
- Na 15 oktober kost de uitgave € 29.

Technische fiche

Maarten Caerels. *"In de schaduw van de oorlog, tijdens WO II"*.

Uitgave: Eigen beheer. Loppem, 2011.

Formaat: A4. Papier: maco satiné 150 gr.

Afwerking: Hardcover - ingebonden

